

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Jászai Mari
Cím: Ki hogyan bírja

Forrás: A Nép

Bp.
(Hely)

1921. 10. 14
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Jászai Mari

Idő

"1921"

Személy

Ki hogyan bírja

— A NÉP eredeti tárcája —

Írta: Jászai Mari

Én a magam részéről csak így:
Nagyváradon volt, 1896-ban, tehát
előbb, mint a Comédie Française oran-
gei és a Reinhardték bpesti, meg lon-
doni szabad ég alatt való klasszikus
előadásai. Mivel pedig ezeket megelőz-
tem, tehát én voltam az első színész
kétezer év után, aki az Isten szabad
ége alatt játszottam színpadon. Ez
csak most ötlött eszembe, hogy ime,
ezt a kis epizódját annak az előadás-
nak el akarom mesélni, mert egy csep-
pet — aktuális vagyis: időszzerű. Hogy
pedig ezt a dátumot ma észrevettem
és feljegyzem, ne vegye tőlem senki
dicsekvésnek, hiszen örömet akarok
vele okozni annak, aki olvassa.

Van Nagyváradon egy gyönyörű
jegenyefákkal bezárt körönd; úgy be-
szélték régen, hogy ültetője, egy gróf
Rhédey, csodálatosképpen csakugyan
szabad színház nézőterének szánta!

Én abban az időben Mátyás
királyunk szobrára gyűjtöttem, mert
igen a szívemen viseltem a sorsát
és az előírányzott pénz nem fedezte
a költségét — akkor mondta egy
nagyváradi újságíró, — csak tudnám
már ki volt? — Nem kellene magának
koldulni a barátja szobrára, — mert
láttam munkában azt a remekművet! —
ha eljátszaná a Rhédey-kertben az
Elektráját!

Az Ige tette vált.

Rimanóczy olyan gyönyörű szin-
padot épített nekem, amelyet csak
művész képzelete és magyar erszé-
nyünk birt. Megvannak róla fény-
képeim. Közre fogom adni őket. Bár
volna meg a négyezer nézővel is!
Ott sirtam én el az eleven Napnak,
a legnagyobb naiva, Elektra keservét:

«Oh mennyei fény, s te földölelő
lég, mennyiszer hallád gyászdalomat!»
(Elég sokszor. Kétszáznál többször!)
Oh milyen paránynak, jelentéktelen-
nek, vakmerő porszemnek éreztem
magamat, mikor ott szembe sütött
és én Hozzá beszéltem! Befogtam
színpadi requisitumnak a lángoló Na-
pot! Soha nem érzett alázat töltötte
el a szívemet.

Éreztem, hogy a közönséget is va-
lami áhitat fogta el. Ebből értelmez-
tem, hogy a fiatalság rendkívüli módon
akart ünnepelni, valami különös mó-
don hálás lenni irántam. Csakhogy nem
találták el a — módját! Amint az
előadás után vetkezni kezdtem, már
hozták a hirt, hogy az ifjak kifogták
a lovakat a kocsiból és ők akarnak
behúzni a városba! Engem! Még csak
az kellene! Kérem, kedves Kulcsár

— Pyladest játszta az ifjan
elhalt kedves Kulcsár, — menjen le az
Istenre kérem és mondja meg a föllek-
esült ifjaknak, hogy én innen addig
ki nem megyek, míg a négylábuakat
vissza nem fogják, inkább itt alszom.
Nem akartak engedni; a közönség
már beleunt a várakozásba, már jó-
részt elszéledt. Eltelt egy teljes óra,
a visszatetszés émelyítő érzése ült a
csontjaimba.

Vége engedni látszottak; be-
üzentek, hogy mehetek, visszafogtak.
Lementünk Tusimmal, Paulainéval, aki
Clytemnaestrát játszta és a Csipet Bö-
zsével, a Nemzeti Színház mai Elektra-
jával és beültünk a nyitott hintóba, de
ugyanabban a pillanatban a lovak
szétváltak, csak színre voltak befogva
és a kocsi megindult, vágattak vele a
türelmetlen ifjak a mezőn át torony-
iránt a városnak. Mit csináljak? Ki-
ugorjam és szaladjak a réteken, szántó-
földeken keresztül? Örökre vége lett
volna szegény Elektrám komolyságá-
nak; tehát vártam fogcsikorgatva,
bevallom, vártam az első házig, ott
pedig, hopp! ki a kocsiból, mellyel
vágattak a táltosok tovább, az én
édes jó Tusimmal, meg a Csipet,
leendő Elektrával, be a városba; ma-
gam pedig oly szerencsés voltam, hogy
pp egy átjáróház kapuján találtam
beugrani.

Ritkán jött ki olyan kacagás az
életben egyikünknek is, mint mikor
után a kaland után ismét találko-
zunk! Ugy-e, kedves Tusim?

Székesfővárosi házinymoda 1920

Félegyházán is szemtől-szembe óhaj-
tott egyszer ünnepelni az ifjuság.
Beüzentek a színpadra, hogy virágai-
kat, személyesen, «szónoklat» kíséreté-
ben óhajtsák átnyújtani. Szónoklat!
Éppen nekem való! Kikergethetnél
vele a mennyországba! — Bár valami-
vel kevesebbet szónokolnánk ez keser-
ves hazában...

Kiüzentem az ifiuraknak, hogy bo-
csánatot kérek, vetkőzőm, esomagolók,
még éjfélkor tovább utazunk Oros-
házára stb. Nem használt, visszaüzen-
ték, hogy — várnak. Leszöktem tehát
ott is a hátulsó lépcsőn, festékes arc-
cal, ki a vonathoz.

De megkaptam az ifjak bokrétáját
másnap Orosházán, egy remekbe ter-
mett, gyermekfej-nagyságu — vörös-
hagymával a tetejébe.

A szalonán sült vöröshagyma ki-
tűnő!

Meghívtam az egész társulatot.
Magsütöttük, meggettük.